

Juridisch jaaroverzicht gemeente Overbetuwe 2021

De gemeente neemt jaarlijks talloze beslissingen. Helaas is niet altijd iedereen hier tevreden mee. Dan is er de mogelijkheid om bezwaar in te dienen of naar de rechter te gaan. Ook bij niet tijdig beslissen heeft de inwoner een middel: hij kan een ingebrekestelling sturen. Door handelen of nalaten van de gemeente kan schade ontstaan. Dan wordt de gemeente aansprakelijk gesteld. De uitkomst van deze procedures zeggen iets over de kwaliteit van besluiten en van de zorgplicht waar de gemeente voor staat bij het uitvoeren van haar uitgebreide takenpakket.

Bezwaarprocedures

	Kamer I			Kamer II		
jaar	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Primaire besluiten*	7.393	6.655	10.655**	922	524***	756***
bezwaren						
Totaal afgehandeld	88	58	71	28	57	70
Ingetrokken/informeel afgehandeld	24	16	22	6	16	18
Formeel behandeld	64	42	49	22	41	52
Gegrond/deels gegrond	19	2	9	7	6	9

* Bezwaren tegen belastingaanslagen worden niet door de commissie beoordeeld en zijn in het overzicht niet meegenomen.
** oorzaak hoge aantal:
-veel meer beschikkingen over uitkeringen, zoals tijdelijke ondersteuningsregelingen tijdens de COVID pandemie¹.
-onderrapportage voorgaande jaren in aantal beschikkingen WMO en Jeugd: door het werken in twee systemen was er geen accuraat totaaloverzicht. Voor dit verslag van belang: relatief zijn er zeer weinig bezwaren ten opzichte van het aantal primaire besluiten.
***als gevolg van de Covid –epidemie zijn beduidend minder evenementenvergunningen verleend

Bijzonderheden

Kamer I handelde in 2021 13 bezwaren tegen de tijdelijke covid-ondersteuningsregelingen af. Het overgrote deel van de afgehandelde bezwaren in Kamer II betrof omgevingsvergunningen. De gemiddelde afhandelingstijd van een formele procedure was bij Kamer I 22 weken en bij Kamer II 18 weken. Dit is langer dan gewenst. De Covid-epidemie speelde nog steeds een rol.

De Andere Aanpak

Waar mogelijk passen we pre-mediation (de Andere Aanpak) toe bij bezwaren. Het bezwaar wordt informeel afgehandeld. In een gesprek staat een oplossing centraal, voor zover er beleidsvrijheid is. Niet alle bezwaren lenen zich voor de Andere Aanpak, zoals handhavingsbesluiten of politiek gevoelige besluiten. Van het aantal afgehandelde bezwaren in 2021 is in Kamer I 31% en Kamer II 26% ingetrokken. In de meeste gevallen worden bezwaren ingetrokken na uitleg van het besluit. Bij ongeveer een derde van de intrekkingen is het besluit herzien, of zijn onderdelen in het besluit gewijzigd.

Redenen voor gegrondverklaring:

Hier is geen trend in te ontdekken. Redenen zijn divers, zoals de constatering dat onvoldoende onderzoek is verricht, belangen onvoldoende zijn afgewogen of regelgeving onjuist is toegepast.

De meeste bezwaren worden ingediend over omgevingsvergunningen en de participatiewet

Ingebrekestellingen

Ingebrekestellingen:

Als de gemeente niet tijdig beslist op een aanvraag, kan de aanvrager de gemeente in gebreke stellen. Als hierna binnen 14 dagen geen besluit wordt genomen, dan is de gemeente een dwangsom verschuldigd tot een maximum van € 1.442,00. In 2021 zijn er 35 inhoudelijk afgehandeld. Een ingebrekestellingen is ingetrokken. Er zijn twee dwangsommen betaald.

20 maal is alsnog binnen 14 dagen een besluit genomen, waarmee betaling van een dwangsom of een beroep tegen fictieve weigering is voorkomen. Tijdige verdaging van de beslistermijn had deze ingebrekestellingen kunnen voorkomen.

Opvallend is dat in 2021 8 ingebrekestellingen op WOB-verzoeken werden ingediend. De Wet dwangsom is niet van toepassing, maar men kan dan wel rechtstreeks in beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit. Dat is een ‘beroep tegen fictieve weigering’. Zie ook het overzicht rechtszaken.

Overzicht afgehandelde ingebrekestellingen

intrekking	1
Wet dwangsom niet van toepassing (zoals: geen aanvraag/ W.O.B.)	14
beslistermijn nog niet om	4
Besluit al genomen	1
alsnog binnen 2 weken besluit	14
Dwangsom toegewezen	2
totaal	36

Aansprakelijkstellingen

In 2021 zijn 59 aansprakelijkstellingen afgehandeld, waarvan 13 door de verzekeraar. 10 aansprakelijkstellingen zijn doorverwezen naar aannemers die werkzaamheden uitvoeren voor de gemeente in de openbare ruimte. 46 aansprakelijkstellingen zijn door ons zelf afgehandeld; 20 aansprakelijkstellingen erkend.

Schades boven de €2.500,- en letselschades worden door de verzekeraar afgehandeld. Zes van de door hen afgehandelde aansprakelijkstellingen zijn erkend.

Termijnen afhandeling

Schades die we zelf behandelen worden binnen 8 weken afgehandeld. Schadeclaims die naar de verzekeraar gaan nemen vaak langere tijd in beslag, met name door de inschakeling van rechtsbijstands-verzekeraars en/of experts en de lange looptijd van letselschades.

Belangrijkste schade oorzaken:

1. Werkzaamheden in de openbare ruimte
2. Riolering

Klachten

In 2020 zijn 52 klachten ontvangen en 29 afgehandeld. De meeste klachten worden ontvangen door de teams die veel contact met het publiek hebben: team Uitvoering sociaal en team Ruimte. De klachten gaan vooral over communicatie, niet tijdig reageren en het handelen of de houding van de ambtenaar. Streven is om klachten zo veel mogelijk informeel af te handelen. Dit is bij 25 klachten gebeurd. Van de formeel afgehandelde klachten zijn er drie gegrond verklaard. Eind 2021 stonden nog 23 klachten open. Door de grote werkdruk is de afhandeling fors vertraagd en is er ook niet tijdig gerappelleerd door de klachtencoördinator. Ook wordt de afhandeling niet altijd direct teruggekoppeld aan de klachtencoördinator. In 2021 is de het proces van meldingen openbare ruimte, waar veel klachten betrekking op hebben, gestroomlijnd. In 2022 worden er verdere afspraken gemaakt over het proces van de klachtafhandeling.

Klachten worden zo veel mogelijk informeel afgehandeld

¹ Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) en Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

Rechtszaken

Zaken in behandeling		civiel	VoVo*	Beroep	Hoger beroep	Totaal	Waarvan afgehandeld in 2021
bestuursrecht	handhaving			3		3	0
	omgevingsvergunning		3	13	2	18	10
	bestemmingsplannen			3		3	1
	planschade			1		1	1
	Beroep fictieve weigering			7		7	5
	WOZ waarde			9	3	12	8
	Participatiewet			10	3	13	3
	WMO			1		1	0
	Totaal		3	47	8	58	28

* voorlopige voorziening

Van de lopende zaken in 2021 was aan het einde van het jaar van 30 zaken de uitkomst nog onbekend. Opvallend is dat er zeven beroepen tegen fictieve weigering zijn ingediend. Een dergelijk beroep kan worden ingediend als de gemeente na een ingebrekestelling niet binnen twee weken alsnog een besluit neemt. De rechtbank kan dan bij gegrondverklaring van het beroep bepalen dat de gemeente alsnog binnen een bepaalde termijn moet beslissen. Van deze beroepen is er één gegrond verklaard en vier zijn ingetrokken. Van twee was op 1 januari 2022 nog geen uitkomst bekend. Overigens waren zes van deze beroepen door dezelfde appellants ingediend en hingen samen met een verkeerssituatie in een woonwijk. De ingetrokken beroepen betroffen verzoeken om feitelijk handelen, en geen aanvraag, zodat ze naar alle waarschijnlijkheid door de rechter niet ontvankelijk zouden zijn verklaard.

Afgehandelde zaken 2021	
gegrond	4
Ongegrond	11
Niet-ontvankelijk	1
ingetrokken	12

Van de gegrond verklaarde beroepen gingen er drie over WOZ waarde en één betrof een vergunning, in deze zaak loopt nog hoger beroep.

Conclusies

Bezwaar en beroep

In verhouding tot de grote hoeveelheid besluiten die de gemeente ieder jaar neemt is het aantal bezwaren en daarop volgende beroepen laag. Net als in 2020 zijn in Kamer II relatief veel bezwaarschiften tegen omgevingsvergunningen ingediend. Het is lastig een oorzaak aan te wijzen. De Covid-epidemie zou er iets mee te maken kunnen hebben. Men was meer thuis en wellicht was er meer aandacht voor de eigen omgeving.

Met een besluit kunnen grote individuele belangen gemoeid zijn. Bezwaar indienen is een mogelijkheid om meer gehoor te krijgen voor die belangen. Wanneer een bezwaar zich hiervoor leent, wordt in gesprek gegaan met de bezwaarmaker. Sinds we de Andere Aanpak toepassen ligt het aantal ingetrokken bezwaren jaarlijks rond de 30%, dit jaar was dat ruim 28%. Een belangrijke reden voor intrekking is begrip voor het besluit naar aanleiding van het gevoerde gesprek. In Kamer II worden bezwaren ook wel door burens onderling opgelost, bijvoorbeeld door aanpassing van en bouwplan.

Weinig ingediende bezwaren en beroepen worden gegrond verklaard. De gemeente heeft vaak beleidsvrijheid. Besluiten moeten echter wel goed worden voorbereid, er moet voldoende onderzoek worden gedaan, individueel en algemeen belang moet worden afgewogen. De motivering van een besluit moet in orde zijn. Er is altijd verbetering mogelijk. Uit de beoordelingen door de bezwarencommissie en de rechter is echter te concluderen dat de kwaliteit van besluiten over het algemeen voldoende is. De bezwarencommissie heeft geen specifieke aanbevelingen gedaan naar aanleiding van de afgehandelde bezwaren in 2021.

Ingebrekestellingen

In twee gevallen is een dwangsom betaald. Bij 14 van de ingebrekestellingen is alsnog binnen twee weken een besluit genomen. Dit betrof met name besluiten in het Sociaal Domein. Bewaken van beslistermijnen en, als besluitvorming wat langer duurt, tijdig verdagen van de beslistermijn, blijft een punt van aandacht. Er zal actief gestuurd worden op tijdige afhandeling van 95% van de aanvragen.

Aansprakelijkstellingen

Veel terechte aansprakelijkstellingen komen voort uit werkzaamheden bij projecten en werkzaamheden in de openbare ruimte. Ook rioolverstoppingen zorgen voor schadeclaims. De oorzaak ligt echter niet altijd geheel bij de gemeente. De schade wordt dan gedeeltelijk vergoed. Tot nu toe zijn er slechts kleine schadebedragen geclaimd. Het totale bedrag aan schade-uitkeringen door de gemeente was in 2021 15% lager dan in 2020.

Klachten

Veel klachten worden informeel opgelost in een gesprek met degene die de klacht heeft ingediend. Aanleiding voor een klacht is vaak de communicatie, het niet (tijdig) reageren of de wijze van handelen van de ambtenaar. Aandacht voor tijdige en duidelijke communicatie blijft belangrijk. In 2021 is de het proces van meldingen openbare ruimte, waar veel klachten betrekking op hebben, gestroomlijnd. In 2022 worden er verdere afspraken gemaakt over het proces van klachtafhandeling met als doel een eenduidige en heldere klachtenafhandeling. De klachtencoördinator is hierbij betrokken en heeft hierbuiten geen specifieke aanbevelingen gedaan.